

Національний
банк України

Огляд фінансового сектору

29 травня 2025 року

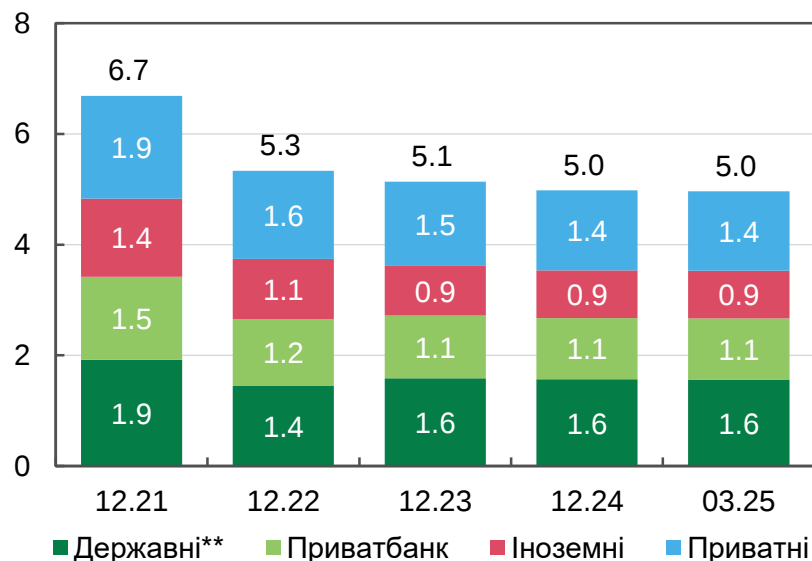

Головне

- У І кварталі банківська мережа скоротилася, однак зниження кількості відділень було найменшим з початку банківської реформи, а обсяг безготівкових платежів надалі зростає.
- Гривневі кошти населення у банках зростали, водночас обсяги гривневих коштів бізнесу сезонно скоротилися.
- Хоча зростання депозитних ставок було стриманим, зросли обсяги та частка строкових вкладів.
- Зростання гривневих кредитів бізнесу та населенню тривало і поживлялося, що стримало падіння активів сектору у І кварталі.
- Кредитування бізнесу жваве в банків усіх груп та для підприємств різних розмірів, роль субсидійованого кредитування надалі скорочується.
- Реалізація Стратегії з розвитку кредитування і надалі сприяє фінансуванню енергетики та ОПК.
- Темпи зростання роздрібних гривневих кредитів стабільно високі, темпи іпотечного кредитування стримує тривале реформування “єОселі”.
- Якість кредитного портфеля хороша, частка непрацюючих кредитів надалі скорочується, перехід на нове визначення NPL за стандартами ЄС несуттєво вплинув на цей показник.
- Банки зберігають високу маржу, процентні доходи від кредитування відіграють стабільно значну роль у забезпеченні дохідності, частка доходів від ДС НБУ ситуативно зросла.
- Сектор залишається прибутковим, однак рентабельність капіталу до оподаткування помітно знизилася порівняно із показниками торік.
- Запас капіталу банків достатній не лише для виконання мінімальних вимог, але і для жвавого кредитування навіть після нарахування підвищеного податку на прибуток.
- Небанківський фінсектор під регуляцією НБУ надалі зростає та пристосовується до нових умов роботи. Значно скоротилася кількість установ, однак активи та обсяги операцій зростають.

Банківська мережа дещо скоротилася

Кількість структурних підрозділів банків*, тис. од.

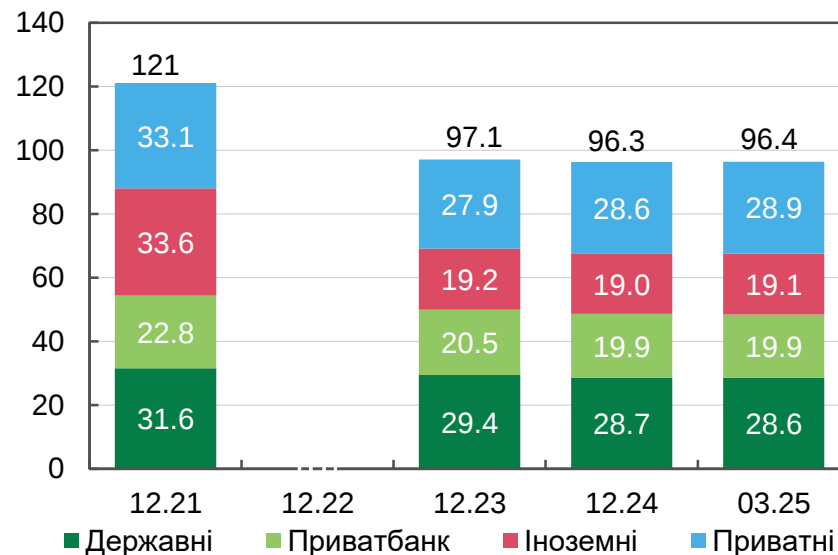

* Відокремлені структурні підрозділи й головні офіси.

** Тут і далі в презентації державні банки, крім Приватбанку, якщо не зазначено інше.

Джерело: НБУ.

Облікова чисельність штатних працівників банків*, тис. осіб

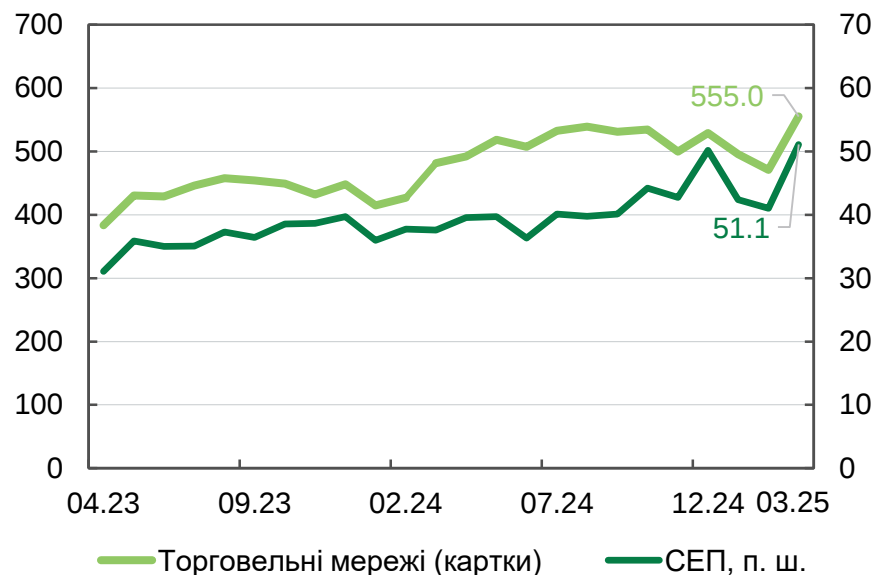

* З 1 квітня 2022 року до 1 жовтня 2023 року статистичні дані не збиралися.

- У I кварталі кількість структурних підрозділів банків скоротилася лише на 16 відділень. У цілому це найменше скорочення мережі з початку банківської реформи 2014 року.
- Мережі державних (разом з Приватбанком) і приватних банків зменшилася по 7 філій кожна. Найбільше підрозділів закрили в Києві (-4).
- Облікова чисельність штатних працівників у цілому зросла: ця тенденція триває три квартали поспіль.

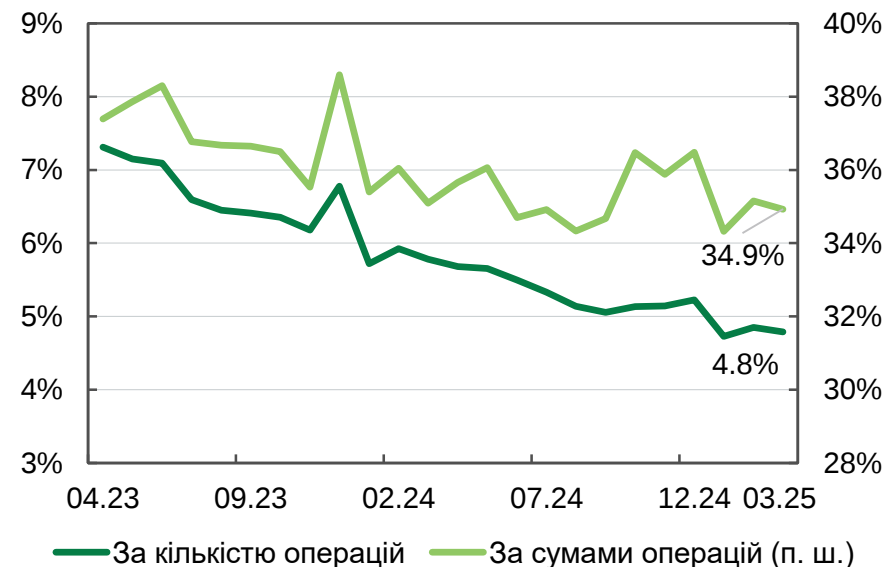
Кількість безготівкових платежів відновила зростання

Кількість платежів картками в магазинах та у СЕП, млн од.

Джерело: НБУ.

Питома вага зняття готівки в карткових операціях*

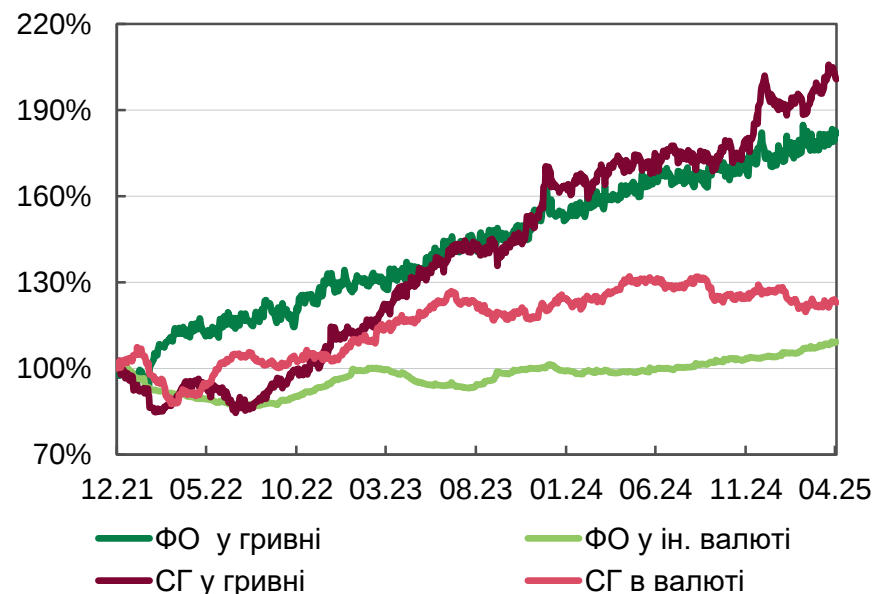
* Електронні платіжні засоби, що емітовані українськими фінансовими установами.

Джерело: НБУ.

- Обсяги платежів картками в українській торговельній мережі зростають темпом близько 24% на рік.
- Водночас, дедалі знижується питома вага зняття готівки в карткових операціях: вже менше 5% за кількістю операцій та менше 35% за їхніми обсягами.
- Вже майже половина (49,8%) операцій з картками – розрахунки в магазинах (через POS-термінали).

Кошти населення зростали, а от бізнесу – тимчасово знизилися

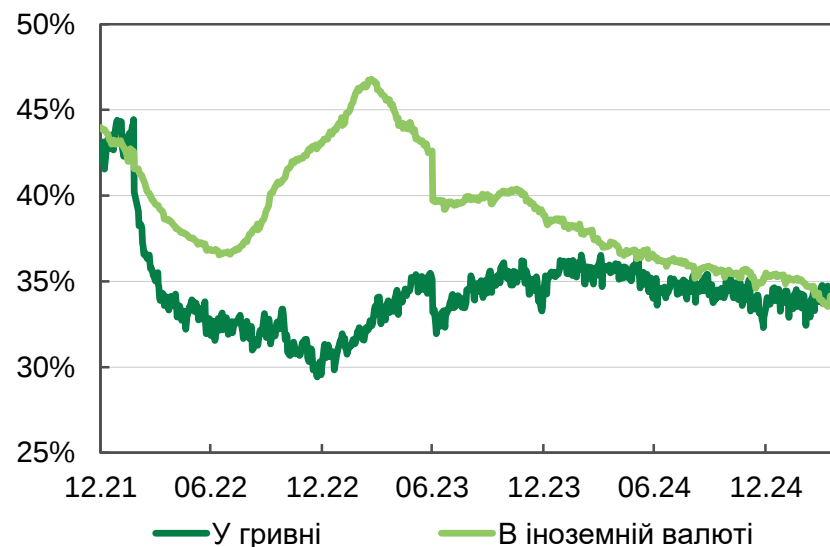
Кошти суб'єктів господарювання і фізичних осіб,
31.12.2021 = 100%

У банках, платоспроможних на 1 травня 2025 року.

Джерело: щоденні дані, НБУ.

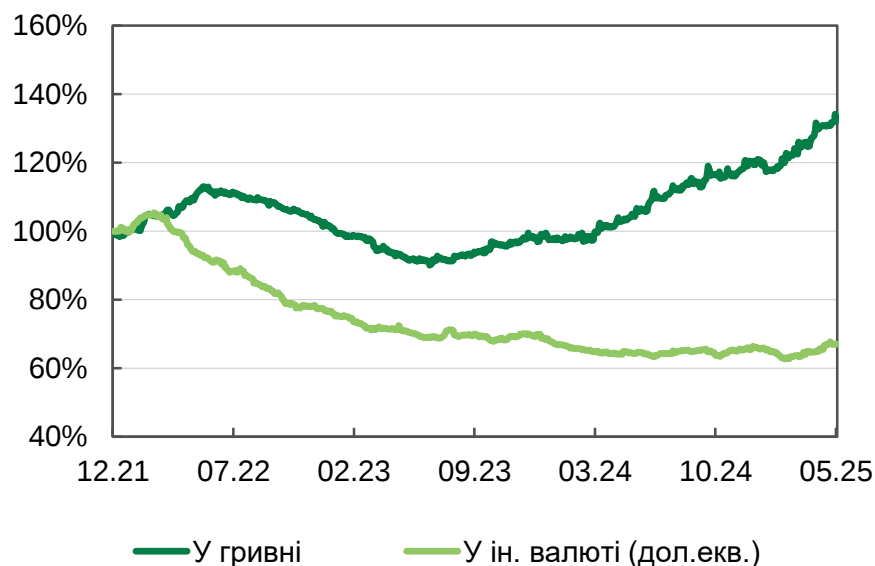
Частка строкових депозитів фізичних осіб

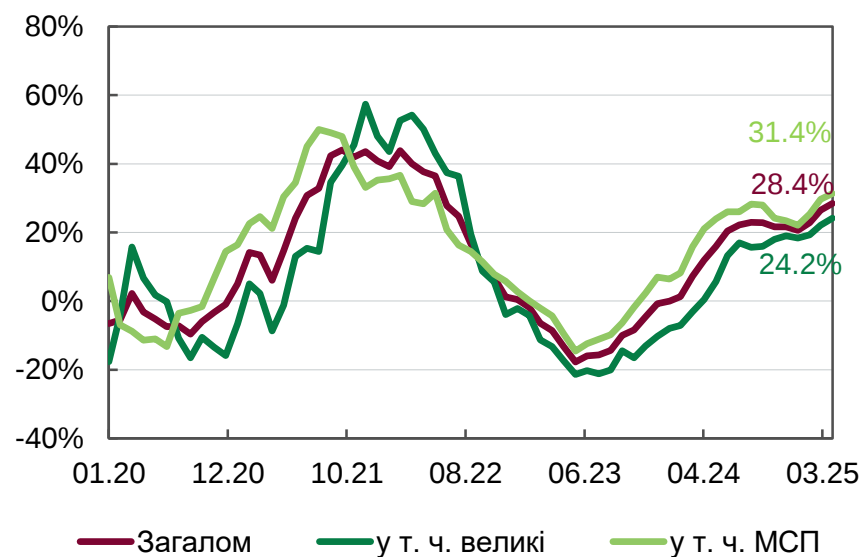
- Обсяги гривневих коштів фізосіб за I квартал зросли на 0.5% (+12.5% р/р): традиційне зниження у січні компенсувалося у наступні два місяці.
- Частка гривневих строкових депозитів фізосіб за квартал зросла на 0.8 в. п. через швидше зростання строкових коштів порівняно із поточними.
- Гривневі кошти бізнесу за квартал знизилися на 0.9% (+16.7% р/р), передусім через зниження в січні, що відображає стандартну сезонність початку року.
- Кошти бізнесу в іноземних валютах знизилися на 4.3% за квартал, продовжуючи тенденцію попередніх двох кварталів, при цьому зниження відбулося лише в державних банках.

Зростання обсягів чистих гривневих кредитів бізнесу прискорилося

Чисті кредити суб'єктам господарювання,
2021 = 100%

Чисті гривневі кредити нефінансовим корпораціям,
р/р

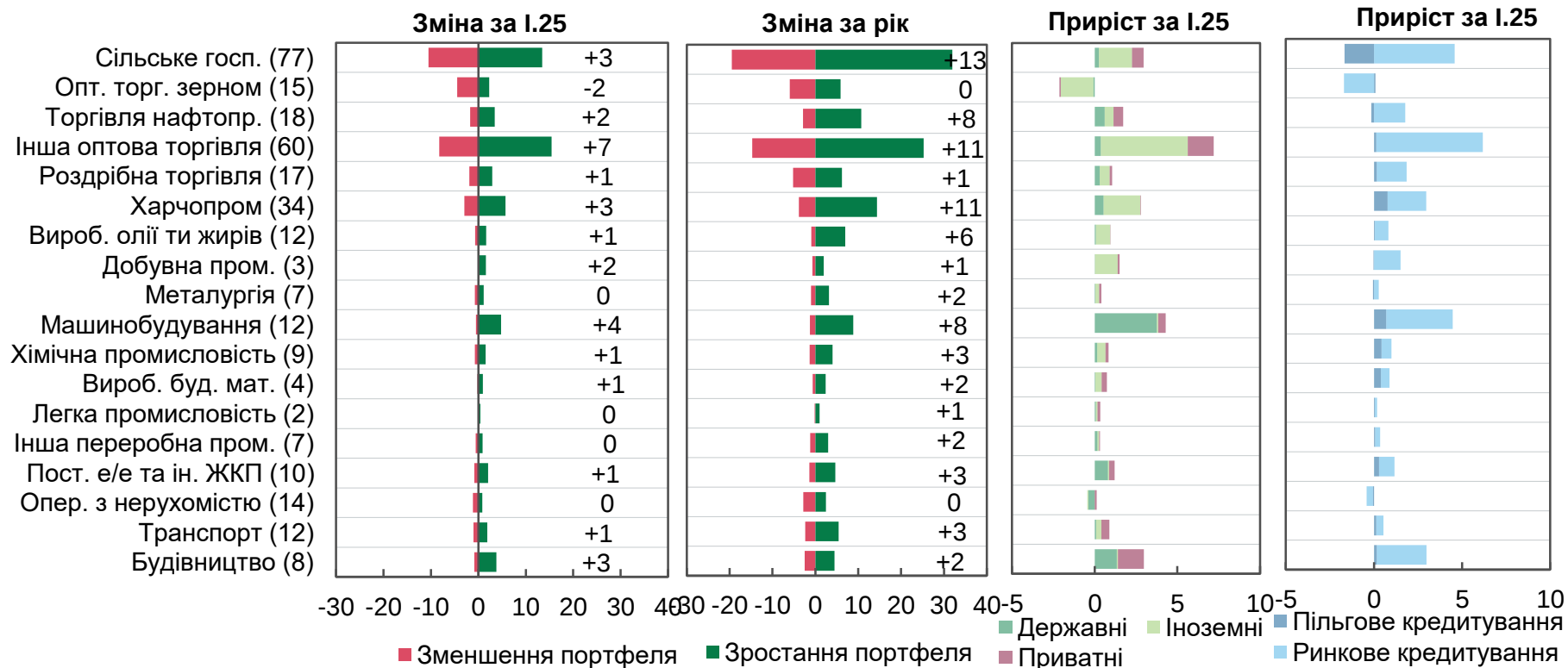
У банках, платоспроможних на 1 квітня 2025 року.

Джерело: НБУ.

- Чисті гривневі кредити бізнесу за I квартал зросли на 9.5% (на 28.4% за рік), компенсуючи сезонне уповільнення попереднього кварталу.
- Кредити малим та середнім підприємствам (МСП) зросли на 9.2% у I кварталі (на 31.4% за рік), їх частка у портфелі залишається переважною – 60.1%.
- Частка кредитів, наданих у програмі “Доступні кредити 5-7-9%”, надалі скорочується передусім через жваве кредитування поза нею – за I квартал на 2.5 в. п. до 31.2%.

Зростає кредитування на ринкових умовах

Зміна корпоративних чистих гривневих кредитів за секторами, млрд грн

У підписах на графіку вказана зміна портфеля за відповідний період, млрд грн.

У дужках вказано чистий гривневий портфель сектора станом на 01.04.2025.

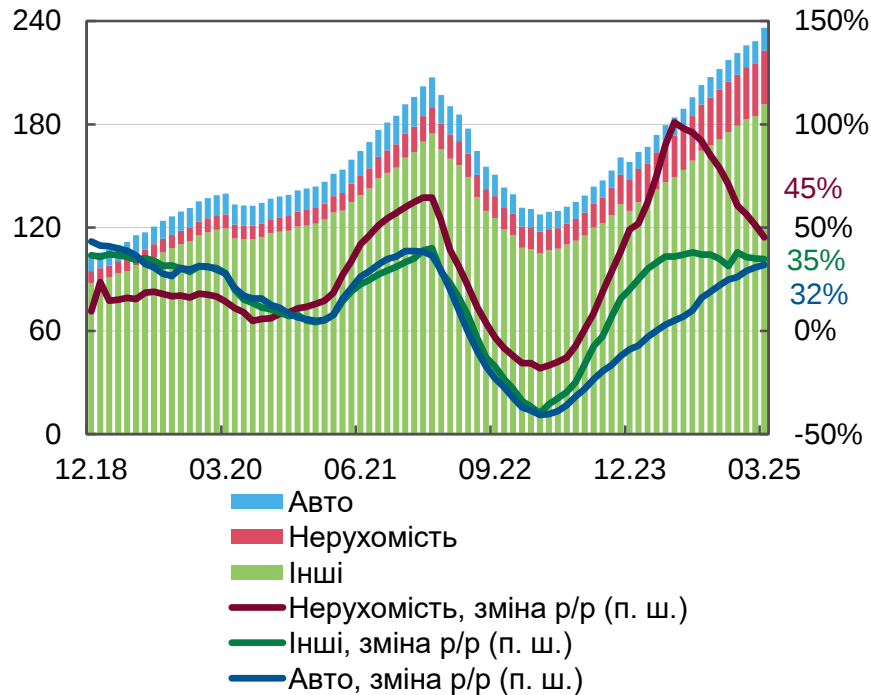
У банках, платоспроможних на 1 травня 2025 року. За кредитами понад 2 млн грн. Без державних компаній.

Джерело: НБУ.

- Найбільше протягом I кварталу зросли обсяги кредитів аграріям, підприємствам оптової торгівлі, харчопрому, у сферах будівництва та машинобудування.
- Іноземні банки значно наростили кредити у торгівлі, харчопромі та агро, державні – у машинобудуванні, приватні – рівномірно в низці сегментів.

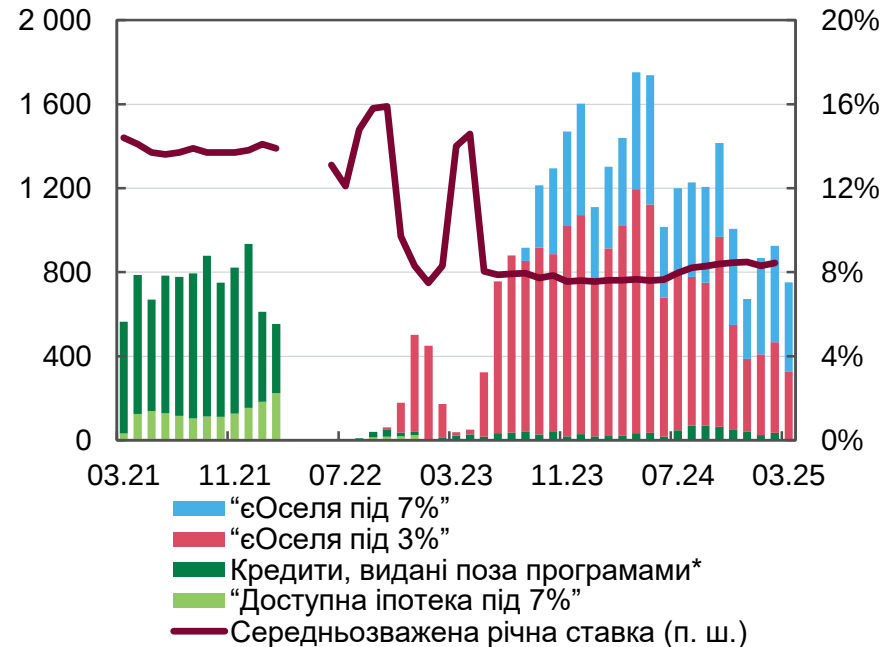
Роздрібний кредитний портфель стабільно зростає

Обсяг чистих гривневих кредитів фізичним особам, млрд грн

Джерело: НБУ.

Нове іпотечне кредитування, млн грн

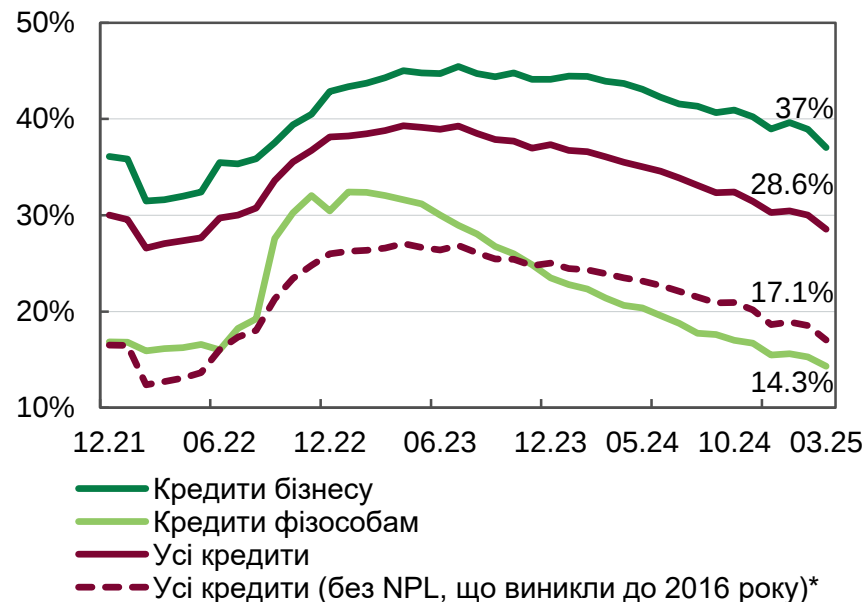
* Дані не доступні за березень 2025 року

Джерело: дані банків, ФРП, УФЖК.

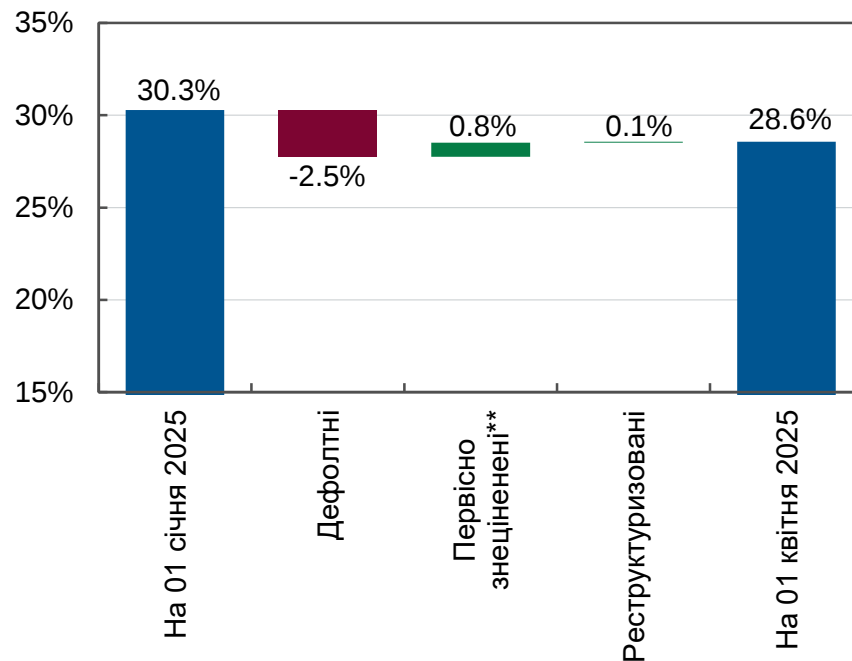
- Роздрібний кредитний портфель надалі зростає високими темпами – близько 40% за рік.
- Банки активніше конкурують у незабезпеченому роздрібному сегменті, адже закредитованість населення низька, а висока дохідність компенсує ризики.
- Програма «єОселя» надалі переформатовується: нові видачі повільніші ніж торік, зміни до стратегії УФЖК готуються.

Частка непрацюючих кредитів надалі скорочується

Частка непрацюючих кредитів у портфелях банків

Частка непрацюючих кредитів за новими стандартами

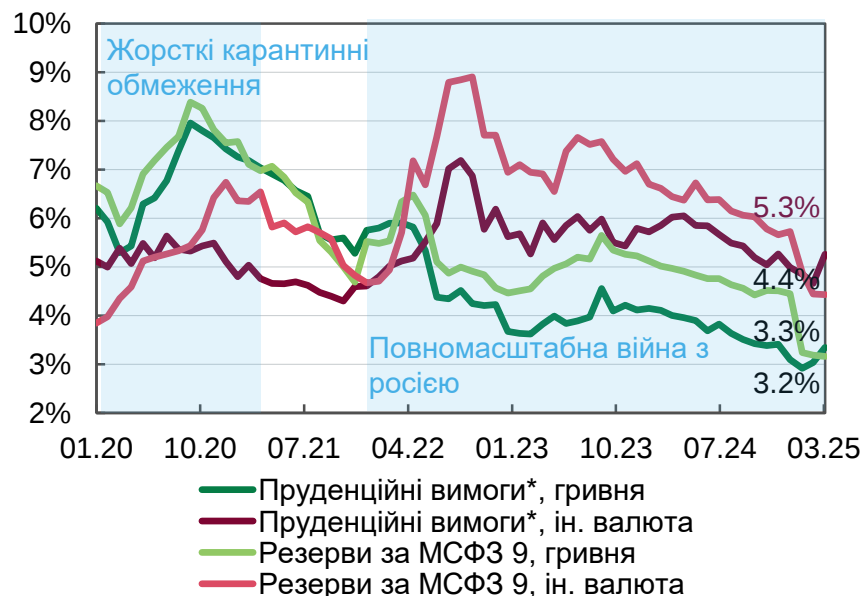
Включно з міжбанківськими кредитами, без позабалансових зобов'язань; усі банки, включно із неплатоспроможними. Фізичні особи, включно із фізичними особами-підприємцями. * Без врахування боргів екс-власників Приватбанку та старих боргів часів до кризи 2015-2016 років. ** Придбані або створені.

Джерело: НБУ.

- Частка непрацюючих кредитів (NPL) за I квартал скоротилася в усіх груп банків. В цілому – на 1.7 в. п. (на 7.5 в. п. за рік), до 28.6%, а без урахування старих NPL становить 17.1%.
- Приведення визначення NPL до стандартів ЄС мало помірний вплив на частку NPL, додавши, як і очікувалося, лише близько 1 в. п.
- Скорочення частки NPL відбувалося за всіма групами банків. Серед основних причин зниження частки NPL – подальше нарощення портфеля і додаткові дії банків із списання та продажу непрацюючих активів.

Резервування гривневих працюючих кредитів скорочується

Резервування працюючих кредитів суб'єктів господарювання

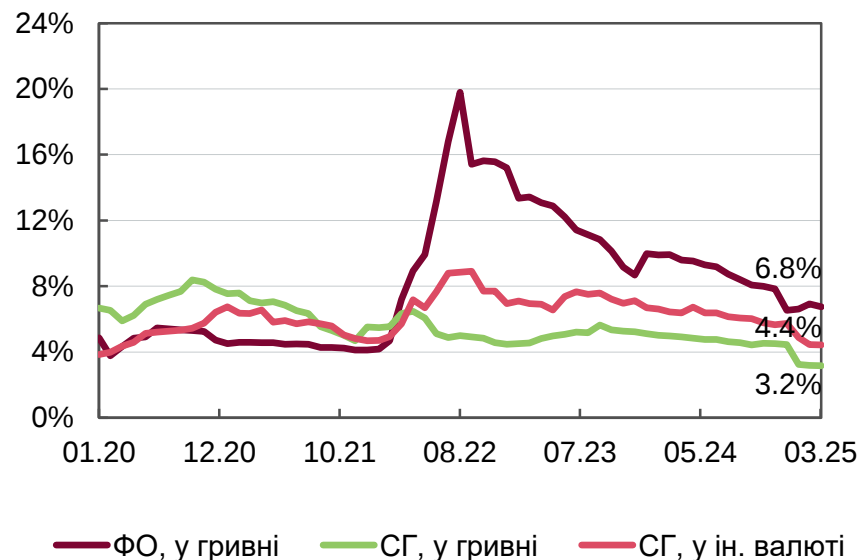

У банках, платоспроможних на 1 квітня 2025 року.

* Кредитний ризик відповідно до Положення № 351.

Джерело: НБУ.

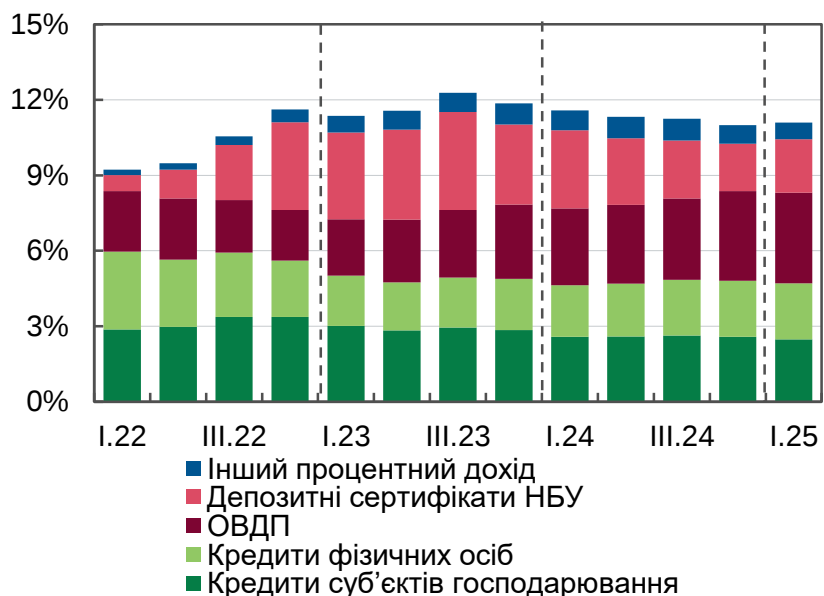
Покриття резервами за МСФЗ 9 працюючих кредитів фізичних осіб (ФО) та суб'єктів господарювання (СГ)

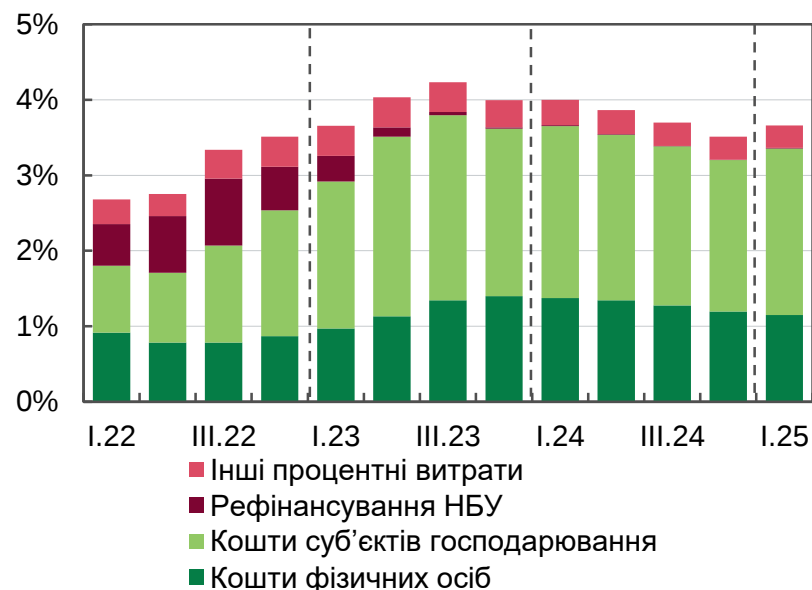
- Рівень дефолтів бізнес-кредитів за 12 місяців скоротився приблизно до 3%.
- Покриття резервами працюючого портфеля в цілому зменшується вже більше двох років.
- У I кварталі вперше після повномасштабного вторгнення рівень резервування за МСФЗ наблизився до рівня пруденційних резервів, що може вказувати на завершення “кризового” періоду.
- У подальшому витрати на резервування банків очікувано зростатимуть передусім через збільшення портфеля.

Попри тиск з боку витрат банки змогли втримати високу маржу

Співвідношення складових процентних доходів та чистих активів

Співвідношення складових процентних витрат та чистих активів

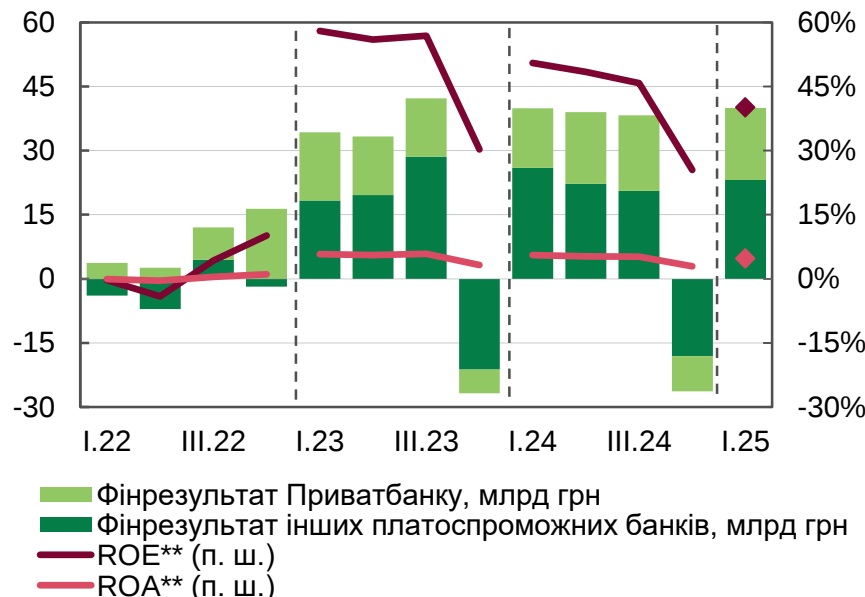

Джерело: НБУ.

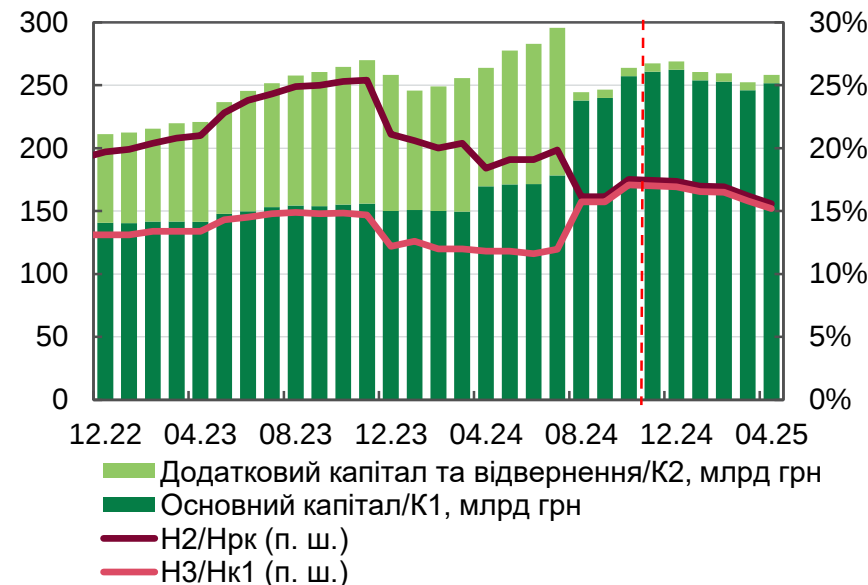
- За квартал дохідність основних активів банків була незмінною, лише дохідність депозитних сертифікатів за квартал дещо зросла.
- Подорожчання депозитів бізнесу було основним фактором тиску на маржу протягом кварталу, помітно підвищилися витрати банків за цими залученнями.
- Однак чиста процентна маржа порівняно з IV кварталом знизилася ледь помітно – 7.4%.

Сектор залишається прибутковим та добре капіталізованим

Фінансовий результат за квартал та рентабельність капіталу банків*

Регулятивний капітал та нормативи достатності капіталу

* У грудні 2023–2024 років відображено коригування податку на прибуток за ставкою 50% ретроспективно за рік.

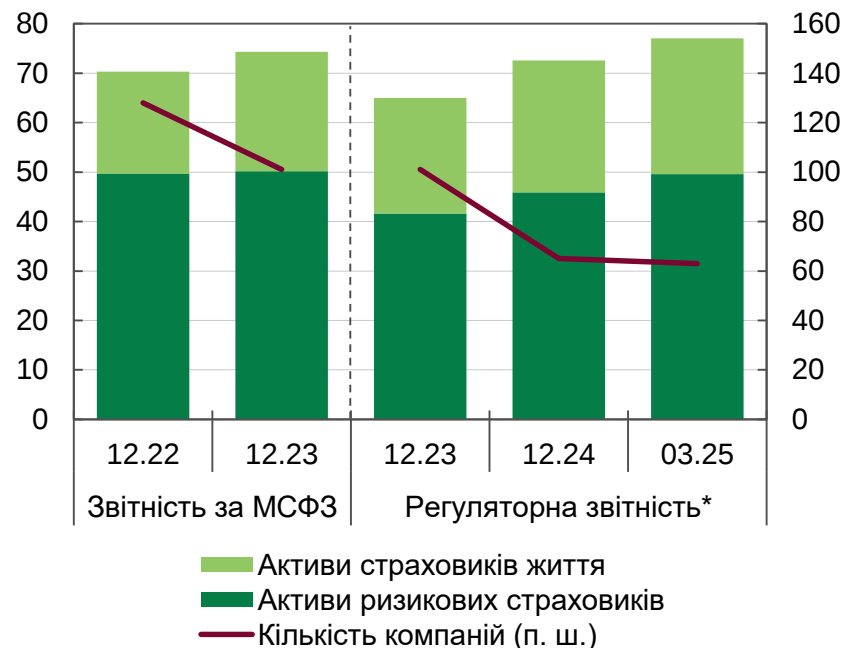
** Накопиченим підсумком з початку року.

Джерело: НБУ.

- За уточненими даними за 2024 рік сектор отримав 90.9 млрд грн прибутку та сплатив 95.9 млрд грн податку. Рентабельність капіталу склала 25.5%.
- За I квартал 2025 року прибуток склав 40 млрд грн., близько 42% сформував Приватбанк. Рентабельність капіталу до оподаткування поступово нормалізується до довоєнного періоду.
- Середня достатність капіталу банків дещо скоротилася з огляду на сплату податків та зростання ваг ризику з початку року, проте залишається високою: близько 15% на 1 травня.
- Більшість банків мають достатньо капіталу для продовження кредитування. Оцінка стійкості дасть змогу підтвердити рівень капіталу або визначити його потребу.

Страховий ринок продовжує зростати...

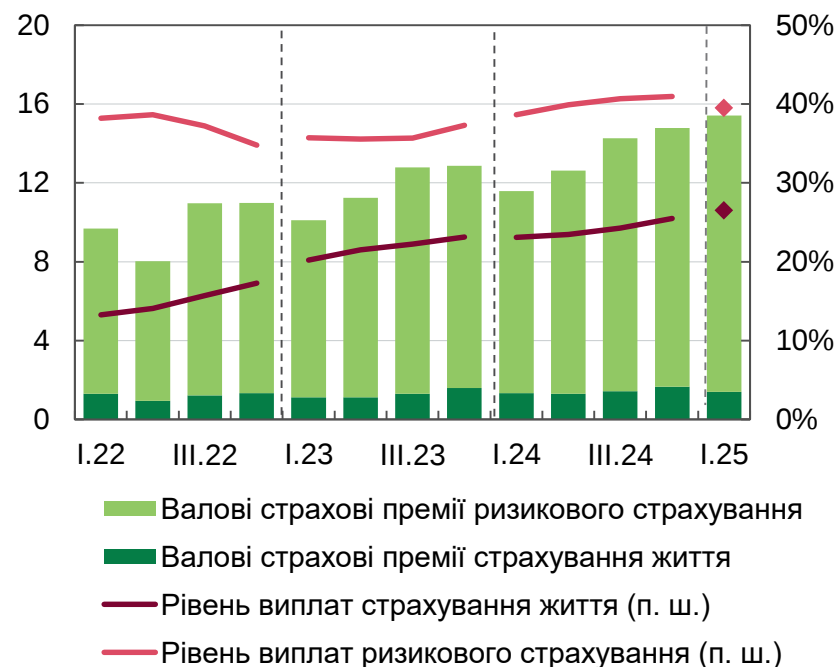
Обсяг активів страховиків та їхня кількість, млрд грн

* Дані регуляторної звітності відображають обсяги активів та зобов'язань страховика з відображенням обсягів окремих складових за пруденційними вимогами, передусім резервів.

Джерело: НБУ.

Премії та рівень виплат за видами страхування, млрд грн

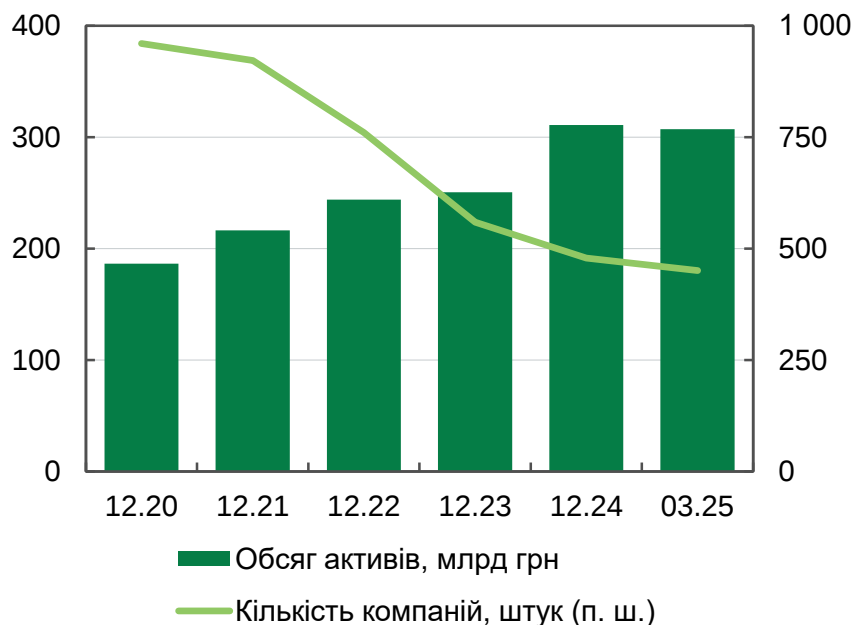

Джерело: НБУ.

- Впродовж минулого кварталу лише 2 компанії покинули страховий ринок, а активи страховиків продовжили зростати в обох сегментах ринку.
- У I кварталі страхові премії ризикового сегменту зросли завдяки збільшенню ціни страхових полісів за ОСЦПВ, а премії зі страхування життя сезонно скоротились.

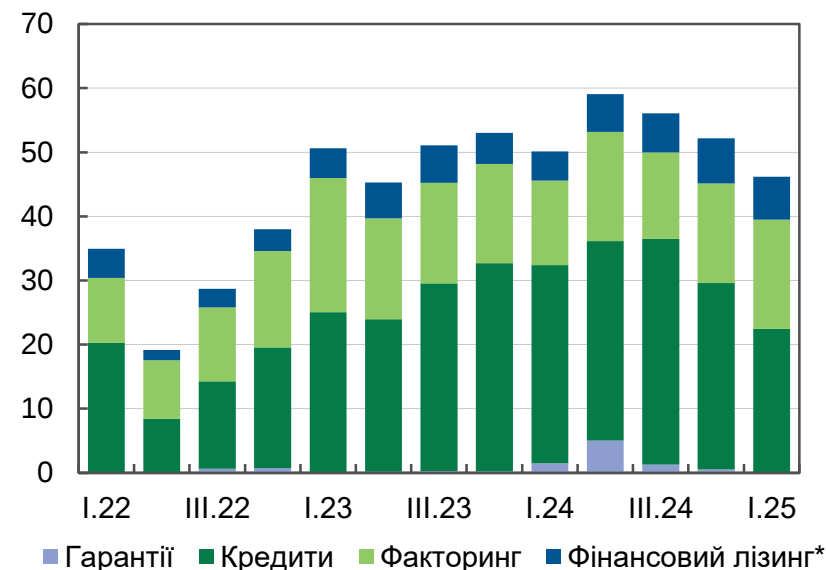
...показники діяльності фінансових компаній дещо погіршилися...

Обсяг активів та кількість фінансових компаній

Джерело: НБУ.

Обсяги наданих фінансових послуг фінансовими компаніями за видами послуг (за квартал), млрд грн

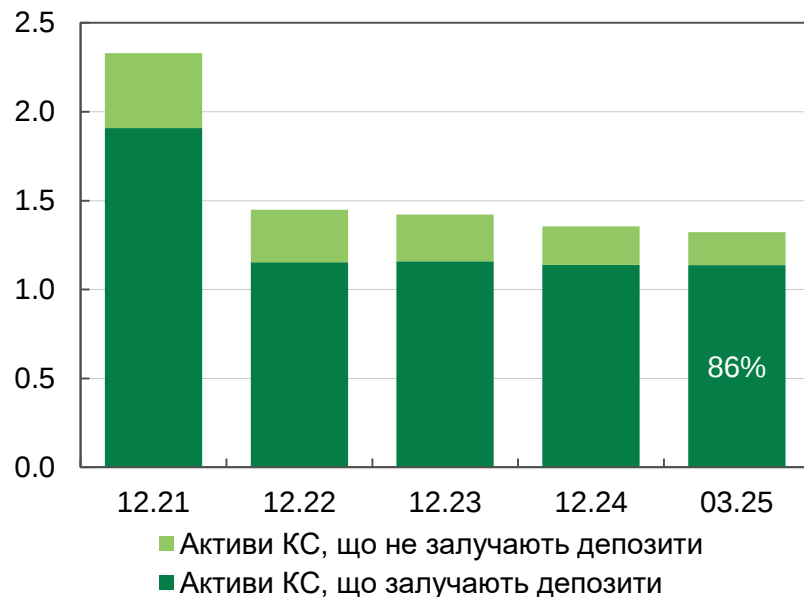

Джерело: НБУ.

- Попри вихід з ринку значної кількості фінансових компаній, обсяги активів сегменту зростали. Однак у I кварталі дещо зменшилися через припинення діяльності окремими великими установами.
- Обсяги основних фінансових послуг, які були надані впродовж перших трьох місяців року зменшилися на 11% кв/кв. Помітно знизилися обсяги наданих кредитів.
- Однак продовжував зростати кредитний портфель фінансових компаній.

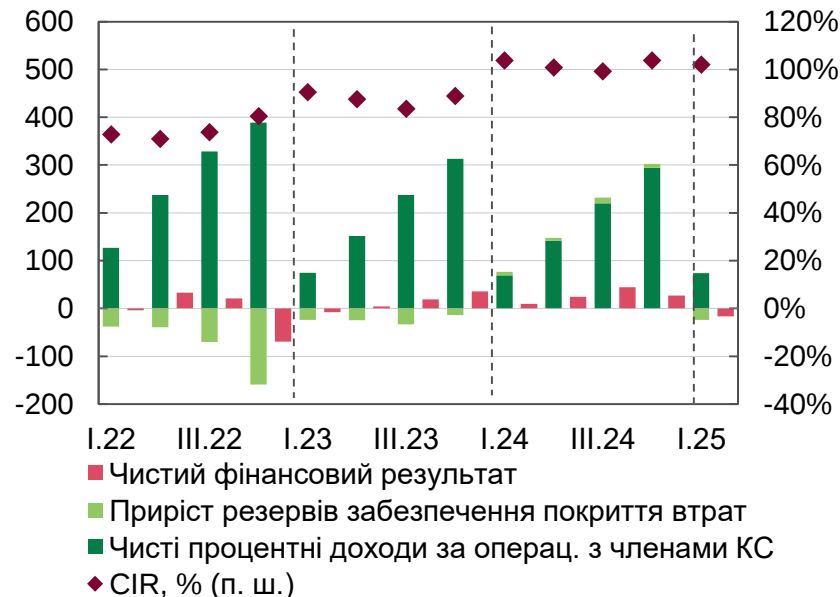
...а ринок кредитних спілок повільно скорочується

Загальні активи кредитних спілок, млрд грн

Джерело: НБУ.

Операційна ефективність діяльності кредитних спілок (наростаючим підсумком), млн грн

Джерело: НБУ.

- Триває повільне зменшення обсягу активів та кількості кредитних спілок, передусім тих що фондуються із додаткових пайових внесків. Скорочується кредитний портфель за всіма видами кредитів.
- Операційна діяльність спілок залишається неефективною та збитковою через високі адміністративні витрати та різке зростання резервів під очікувані кредитні збитки.
- З огляду на збитки, скорочується власний капітал. Водночас зменшуються депозити та прискорюється відплив додаткових пайових внесків,